

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Maj 1875, kl. 12 midd.

Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 9, i anledning af väckt fråga om bestämmande af viss tid för folkskoleläretjensters af- och tillträädande.

Uti en inom Andra Kammaran väckt motion, N:o 61, har Herr J. Andersson från Östergötlands län föreslagit, att af- och tillträdestid för lärare- eller lärarinnetjenst så väl vid folkskola som småskola, borde blifva borgerliga årets början, från hvilken tid aflöningen ock skulle beräknas, samt att, der klockare- och orgelnistsysslor vore förenade med skollärarebefattningen, alla dessa tjänster borde till- och afträdas samtidigt den 1 Januari.

Såsom skäl för sitt förslag har motionären anfört, att saknaden i vår folkskolestadga af en bestämmelse i oförmälda hänseende, efter hvad erfarenheten visat, förorsakade mångfaldig oreda och olägenhet. Det skulle nemligen ofta inträffa, att en lärare eller lärarinna sökte och vunne transport vid läsetermins början eller till och med midt under terminen, samt derpå genast afflyttade, hvarigenom skolrådet sattes i största förlägenhet för skolundervisningens upprätthållande; och då lämplig vikarie under tiden, till dess tjänsten kunde återbesättas, ej alltid stode till buds, hade mången gång händt, att skolan måst vara i overksamhet en längre tid, just under de månader, som för hennes verksamhet vore anslagna och mest lämpliga.

Det Andra Kammarens Tillfälliga Utskott, till hvars förberedande behandling motionen varit hänvisad, har i utlåtande (N:o 11) lika med motionären funnit det vara af vigt, att viss af- och tillträdestid för ifrå-

gavarande befattningar blefve bestämd, och ansett den föreslagna tidpunkten vara dertill den lämpligaste, enär, huru än inom olika skolområden läseterminerna vore ordnade, December och Januari månader nästan alltid utgjorde ferier, hvadan en till- eller afträdande lärare finge till- eller afträda vid läseterminens början eller slut. Der tjänst af ifrågavarande beskaffenhet vore med orgelnistbefattning förenad, borde samma af- och tillträdestid ega rum. Men motionärens förslag att, der klockare- och skollärarebefattning vore förenade, samma af- och tillträdestid äfven för dem skulle stadgas, kunde Utskottet deremot icke tillstyrka, dels emedan till- och afträdestid för klockaretjänst enligt kyrkolagen vore bestämd till den 1 Maj, dels ock enär det för klockare, som i allmänhet vore försedde med boställe, skulle medföra ej ringa ekonomiska svårigheter, om af- och tillträdestiden bestämdes till den 1 Januari. Utskottet föreslår därför, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hemställa: att till- och afträdestiden för lärare- och lärarinnetjänster, så väl vid folkskola som småskola, äfven der orgelnistbefattning med nämnda tjänster är förenad, blifver borgerliga årets början, från hvilken tid deras aflöning beräknas; samt att, der klockare och skolläraretjänsterna äro förenade, till- och afträdestiden blifver densamma, som för klockare finnes stadgad.

Vid frågans handläggning i Andra Kammaren har detta förslag blifvit af Kammaren bifallet; hvarefter, och sedan det sålunda fattade beslutet, jemlikt 63 § 3 mom. Riksdagsordningen, delgifvits Första Kammaren, ärendet blifvit för vidare beredning öfverlemnadt till denna Kammares Första Tillfälliga Utskott, som i anledning häraf får afgifva följande utlåtande.

Om det å ena sidan måste medgifvas, att saknaden af en bestämmelse angående viss tid för ifrågavarande lärarebefattningars till- och afträdande stundom kan medföra olägenheter af den beskaffenhet, motionären antydt, så torde det å andra sidan ej heller kunna förnekas, att enahanda olägenheter skulle inträffa, äfven om en sådan bestämmelse blefve antagen. Inom skilda orter förefinnes nemligen, såsom bekant är, en så väsentligt olika indelning af läseterminerna vid våra folk- och småskolor, att en tidpunkt, som på *en* ort fölle inom ferierna, skulle på *en annan* falla inom terminen; och att äfven den föreslagna tidpunkten: kalenderårets början, flerstädes faller inom terminen, vågar Utskottet för visst antaga. För öfrigt är det ej endast genom transport, som skolläraretjänst blifver ledig. Ofta sker detta till följd af dödsfall eller andra sådana orsaker, som kunna inträffa på alla tider af året. Om nu en af

sådan orsak föranledd ledighet inträffar så, att tjensten blir tillsatt kort efter årets ingång; skulle densamma, om det föreslagna stadgandet blefve gällande, likväl ej få tillträdas förr än vid nästa års början. Både församlingen, som behöfde sin nya skollärare, och den utnämnde, som vore i saknad både af verksamhet och aflöning, finge vänta en lång tid. Enligt Medkammarens beslut, komme dessutom två olika tidpunkter för ifrågavarande läraretjensters till- och afträdande att stadgas, nemligen den 1 Januari, när dessa tjänster vore med ingendera af de förenämnda eller också med orgelnistbefattning förenade, men den 1 Maj, när de vore förenade med klockartjenster. Härigenom skulle ytterligare förveckling förorsakas i alla de fall, der en läraretjänst, tillhörande den förra kategorien, besattes med en person, som förut innehade en sådan tjänst, tillhörande den senare, eller omvänt. I begge fallen skulle ett dröjsmål med tillträdet uppstå, till men antingen för skoldistriktet eller den utnämnde läraren eller för begge. Om till exempel en folkskolelärare, som tillika vore klockare, utnämnes till en läraretjänst, färdig att tillträdas den 1 Januari, kunde tillträdet likväl icke ske före 1 derpå följande Maj. Om han åter före sistnämnda dag utnämnes till en skolläretjänst, som först kan afträdas vid början af följande år, måste han frångå sin innehafvande tjänst redan den 1 Maj, men skulle ej få tillträda sin nya tjänst förr än efter 8 månaders förlopp, och den afträdde tjänsten kunde få stå obesatt under samma tid.

När härtill kommer, att jultiden synes vara en synnerligen olämplig tidpunkt för flyttning, samt stadgande af viss tid för andra skollärebefattningars till- och afträdande i vårt land ej ansetts nödig, hemställer Utskottet,

att Första Kammaren *icke* måtte instämma uti Medkammarens ifrågavarande beslut.

Stockholm den 11 Maj 1875.

På Utskottets vägnar:

C. FR. WÆRN.
